

STANISŁAW THUGUTT

SPÓŁDZIELCZOŚĆ

ZARYS IDEOLOGII

WYDANIE II
UZUPEŁNIONE I POPRAWIONE

Kolekcja
Emila Kornasia

WARSZAWA 1937

WYDAWNICTWO SPÓŁDZIELCZEGO INSTYTUTU NAUKOWEGO

T R E Ś Ć

Przedmowa do drugiego wydania	Str. 9
Przedmowa do pierwszego wydania	Str. 19

CZĘŚĆ I

JAK SPÓŁDZIELCZOŚĆ POWSTAŁA

Rozdział I

PRASTARE ŹRÓDŁA

Dwa typy w dziejach ludzkości. — Walka o byt. — Wzajemna pomoc w świecie zwierząt. — Wzajemna pomoc u ludów pierwotnych. — Znaczenie walki	Str. 15
--	---------

Rozdział II

TŁO GOSPODARCZE

Cech a spółdzielnia. — Dlaczego dawniej nie mogły powstawać spółdzielnie. — Wpływ odkryć geograficznych na gospodarkę. — Wolne rynki. — Zmiana ustroju politycznego i zwycięstwo monarchii absolutnej. — Pojawienie się wielkich mas ludzi wolnych, szukających pracy. — Powstanie wielkich fabryk. — Wynalazki techniczne. — Złe i dobre skutki pojawiającego się kapitalizmu przemysłowego. — Wzrost bogactwa ogólnego. — Bezplanowość gospodarki. — Straszliwa nędza klasy robotniczej i warunki jej pracy. — Bezbronność świata pracy. — Nauka po stronie kapitału. — Powstanie warunków, przy których spółdzielczość mogła się narodzić	Str. 25
--	---------

Rozdział III

POCZĄTKI IDEOLOGII

Pierwsze próby: Plockboy i Bellers. — Owen, jego życie i działalność przemysłowa. — „Nowa Harmonia” i przyczyny niepowodzenia. — Dalsza działalność. — Znaczenie Owena w historii spółdzielczości. — Fourier, jego falanstery i kantory. — King i wysunięcie na pierwszy plan spółdzielni spożywców, wartości charakteru członków i samodzielnego wysiłku. — Różnice i podobieństwa z Owenem. — Chrześcijańscy socjaliści w Anglii. — Buchez. — Wartość pracy pierwszych teoretyków przed stworzeniem realnych form. — Współrzędne z nimi szukanie lepszego ustroju przez pisarzy niespółdzielców	Str. 40
---	---------

Rozdział IV

ROCHDALE

Pierwociny ruchu. — Drugi okres 1824-1834. — Warunki bytu koło 1830-40 roku. — Grupa pionierów. — Okres przygotowawczy. — Otwarcie sklepu. — Pierwsze prace. — Niechęć kupców i walka z nimi. — Świetny rozwój spółdzielni i całego ruchu. — Przyczyny powodzenia spółdzielni roczdelskiej. — „Manifest” roczdelczyków. — Zasady roczdelskie. — Spółdzielnia roczdelska jako realizacja programów teoretycznych. — Zmaterializowanie ruchu Str. 57

Rozdział V

RAIFFEISEN I SCHULZE-DELITZSCH

Stan materialny drobnego rolnictwa w Niemczech w połowie XIX w. — Raiffeisen: życie i charakter. — Pierwsze próby, nawpół filantropijne. — Spółdzielnia w Anhausen. — Zasady Raiffeisena. — Porównanie z systemem roczdelskim. — Dalszy rozwój ruchu i organizacje nadrzędne. — Stan rzemiosł w Niemczech w połowie XIX w. — Schulze-Delitzsch. — Pierwsze próby. — Poświęcenie się całkowicie spółdzielczości. — Założenie spółdzielni kredytowej w Delitzsch i późniejsze jej przekształcenie. — Wpływ środowiska na ideologię Schulzego. — Niechęć do radykalizmu społecznego. — Ograniczona walka z kapitalizmem. — Wynikające stąd zasady ruchu Schulzego. — Rozwój ruchu. — Walka ze spółdzielczością spóżywców. — Połączenie z konserwatywnymi organizacjami rzemieślników. — Spółdzielnie wytwórców. — Pokładane w nich nadzieje. — Przyczyny zawodu Str. 71

CZĘŚĆ II

GŁÓWNE ZAGADNIENIA IDEOLOGII SPÓŁDZIELCZEJ

Rozdział VI

ISTOTA I OKREŚLENIE SPÓŁDZIELNI

Różne określenia spółdzielni. — Od czego zależą różnice. — Minimum cech istotnych. — Spółdzielnia jest zrzeszeniem. — Stowarzyszenie, spółka i spółdzielnia. — Dobrowolność. — Nieograniczony skład osobowy i zasada „otwartych drzwi”. — Ogólnym celem spółdzielni — polepszenie bytu swych członków. — Podział spółdzielni na gospodarcze, zarobkowe i kredytowe. — Terminologia spółdzielcza. — Działalność kulturalna spółdzielni. — Spółdzielczość jest częścią świata pracy. — Równość praw w spółdzielni. — Ograniczenie praw kapitału. — Podział nadwyżki. — Fundusz społeczny. — Określenie spółdzielni . . Str. 95

Rozdział VII

CELE I SKUTKI SPOŁECZNE SPÓŁDZIELCZOŚCI

Czy spółdzielczość dąży do zmiany ustroju? — Różnica poglądów pisarzy i grup. — Przyjmuje wszystkich. — Spółdzielczość ogarnia całość kształt ustroju gospodarczego. — Spółdzielnia jest organizacją ludzi bie-